

קרן קיימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

דף שיח – האדם בעולם

אדם שטייל לאורך חוף הים, ממרחק ראה ילדה קטנה צועדת לאורך החוף. הילדה התכופפה, הרימה דבר מה וזרקה אותו לים. הדבר עורר את סקרנותו, והוא צעד לעברה. כשהתקרב, ראה שהיא מרימה כוכבים ומשליכה אותו לים. הוא ניגש אליה ושאל: "מה את עושה, ילדונת?" השיבה לו הילדה: "אני באה בכל יום, צועדת הלך ושוב על החוף, מרימה כוכבים רבים ככל האפשר ואז מחזירה אותם לים. אם לא אחזיר אותם לים, כוכבי הים יישארו על החול, שם הם אינם יכולים לקבל חמצן – וימותו. וחץ מזה, בכל יום, בשעות הערב המוקדמות, באים הנה אנשים ואוספים את כוכבי-הים. הם לוקחים אותם הביתה ומבשלים אותם במים רותחים. לאחר מכן הם מוכרים את הצדפות לתיירים. אני לא רוצה שכוכבי-הים ימותו. נדהם, שאל אותה האיש "אבל, ילדונת, האם אינך מבינה שזו בעיה? את רק ילדה קטנה, ואינך יכולה ללכת יותר מקילומטר וחצי בכל יום. כוכבי הים מתים על החופים בכל רחבי העולם. אין כל סיכוי שתוכלי להשפיע ולפתור את הבעיה האדירה הזו". הרימה אליו הילדה את עיניה בתימהון, ולאחר מכן הסתובבה, הרימה כוכבים והשליכה אותם למרחק של כ- 10 מטרים לתוך הים. היא הצביעה לעבר הכוכב, הביטה אליו, חייכה ואמרה: "על מצבו של כוכב-הים הזה דווקא השפעת" (סיפור עם).

דיון: מהו תפקידו של האדם בעולם לפי הסיפור?

- מדוע לדעתך בחר המחבר בדמות הילדה להצלת כוכבי הים?
- מה המסר המרכזי של הסיפור? האם את/ה מסכים/ה איתו?

על פי מדעי הטבע
האדם כלול בטבע
אם כלול האדם בטבע -
כלולים כל מעשיו.

מתוך השיר "מה חדש במדע", מאיר אריאל. לכל מילות השיר, היכנסו לקישור <https://did.li/Z3qlw>

דיון: במה שונה מעמדו של האדם בעולם בשיר מזה שבסיפור כוכב הים?

- האם על פי העמדה המתוארת בשיר הילדה צריכה הייתה להשליך את כוכבי הים למים?
- מה דעתך על העמדה שמציג השיר?

קרן קימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

שמות כג/ י, יא: "שש שנים תזרע את ארצך ואספת את תבואתה, והשביעית תשמטנה ונטשתה, ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל חיית השדה. כן תעשה לכרמך ולזיתך".

דיון: מה עמדתה של התורה לגבי ויסות ההשפעה וההתערבות של האדם בעולם לפי הפסוק?

בספרו **"העולם באיזון: אקולוגיה ורוח האדם"**, כתב אל גור, מי שהיה אז סנטור בארה"ב, על קק"ל ועל נטיעות העצים. להלן שלושה משפטים מתוך הספר, בתרגום חופשי (עמ' 324):

"דוגמה לנטיעת עצים של תנועה שמשקמת קרקעות שהתדרדרו, ביחד עם מאמץ משותף של יהודים וציונים בישראל ובתפוצות העולם, היא הקרן הקימת לישראל, הנוטעת מיליוני עצים ויוצרת יערות חדשים. הנטיעות במדבריות והנטיעות באזורים פגועים של הקק"ל הן מסיפורי ההצלחה האקולוגיים הגדולים של זמננו. התנועה לנטיעת עצים של קק"ל היא מודל שיכול לשמש ארצות רבות ברחבי העולם. דורות של ילדים יהודים אוספים כספים לנטיעת עצים לכבוד חבר או קרוב משפחה, ובתהליך החינוכי הם זוכים לקבל שיעור ישיר על הדינמיקה של שימור קרקע ומים, ובאופן עקיף – על אהבת הקרקע והארץ שלהם."

הספר "העולם באיזון: אקולוגיה ורוח האדם" פורסם ב-1992 בהוצאת פלנום, ניו יורק

דיון: מה תפיסתה של קק"ל על ההתערבות של האדם בעולם? מה בין העשייה של קק"ל לסיפור כוכבי הים?

אני לא אוהב את הביטוי "שמורת טבע". בכלל, עצם המילה "שמורה" אינה מקובלת עליי. אינני חושב שבאתי לעולם הזה כדי לשמור על איזה דבר. אינני חושב שהיחסים בין אדם לזולתו, או אדם למקומו או אדם למורשתו הם יחסים של שימור. לא נולדנו לתוך מוזיאון ותפקודנו אינו לצחצח את הזכוכיות המכוסות על המוצגים, ולהוביל את ילדינו אחרינו על קצות אצבעותיהם כדי שיתפעלו ממה שיש. מותר לדעת בטבע, צריך לגעת בו, מותר גם לשנות. אך השאלה היא: איך?! התשובה צריכה להיות: באהבה. (עמוס עוז)

דיון:

- מה עמדתו של עמוס עוז לגבי יחסי טבע-אדם?
- מה המשותף לקטע זה ולסיפור כוכב הים?